

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. VIII. Character est relatio realis, multò minùs rationis; sed forma
realis absoluta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

valde confusibile est in Republica Ecclesiastica, militem Christi fidem ejus negasse & oppugnasse, civem bona communia, puta Sacramenta & suffragia, contempnissse; denique Principem & Praefectum bona communia Ecclesiae non dispensasse, sed dissipasse. E contra verò quemadmodum honorificum & gloriosum est munia Republicae civilis strenuè obivisse, ita ut etiam scripturam homines honoris causâ retineant domi suae insignia & scripturas dignitatum, quas habuerunt, etiam postquam officio functi sunt; simili ratione oportuit in Beatis permanere characterem, non ad operandum (non enim est qualitas physice operativa) sed tanquam signum potestatis & gratiae acceptae ac bene impenae; permanere (inquam) oportuit in majorem illorum gloriam.

Responde-
tur secundò.

Ex quo patet responsio ad secundum; fides siquidem habitualis qualitas est physice operativa, & ad operandum principaliter à Deo infusa; cessante autem fine, id est, operatione, in damnatis quidem propter eorum indignitatem (status quippe damnationis est status summè miseriae) in beatis verò propter status ac luminis perfectionem, congruum fuit ut etiam effectus cessaret: porro character (ut jam dixi) non imprimitur à Deo principaliter propter operationem, neque est qualitas physice operativa, sed in signum potestatis acceptae, sive distinctivum unius ab altero, sive rememorativum, non tantum

Scotus.

(ut advertit Scotus supra quaest. 9. n. 19.) propter illos, respectu quorum habet rationem signi ducens in rationem signati sed habet rationem signi rememorativi propter ipsum qui suscipit. Et quod objicitur (inquit) quod Deus posset cognoscere orem suam sine signo, non obstat; quia etiam potest eam nosse cum signo. Beati etiam & damnati possunt istam nosse signatam, quam non cognoscerent non signatam: quia in beatitudine ad maiorem gloriam, & in damnatione ad maiorem confusionem.

Videant alij, quomodo damnatis erit ad opprobrium permanentia characteris à toto sodalicio invisit, cum supernaturalia (inter quae character communiter computatur, utpote cujus effectus est supra naturam, sicut dicitur) naturaliter secundum ipsos videri non possint.

112.

Qualiter
damnati vi-
deant cha-
racterem.

Dices: Esto videant damnati in sententia Scoti characterem, quamdiu intellectus eorum in intelligendo non dependet à phantasmate, saltem post resumpta corpora amplius non videbunt. Respondeo: poterunt tunc habere notitiam

rememorativam; poterunt discere à demonibus id eis exprobrantibus: quod etiam fiet in die iudicij.

Hucusque de existentia characteris, ejus subiecto & indelebilitate. Non tango divisibilitatem aut indivisibilitatem, quae parvi momenti est, & de qua nihil certò constare potest; sed venio ad essentiam sive entitatem, & quaero, an sit realis, an rationis? relativa, an absoluta? Pro resolutione subijcio conclusionem octavam, quae sic se habet:

CONCLUSIO VIII.

Character non est relatio realis, multò minùs rationis; sed forma realis absoluta.

Hæc conclusio multis recentioribus apparet esse contra Scotum: sed nescio utrum Scotum vel leviter inspexerint, primo quippe intuitu vidissent problematicam ejus resolutionem his verbis conceptam & expressam 4. dist. 6. quaest. 10. num. 13. Ad quaestionem potest dici, quod sicut non potest probari aliquam formam realem imprimi in susceptione Baptismi aliam à gratia & virtutibus, & hoc neque per rationem naturalem, neque etiam per rationem evidentem ex creditis manifestis: ita non potest probari characterem, si ponatur forma realis, esse formam absolutam realem, vel respectivam: quia utrinque salvari potest, quod sit scilicet forma respectiva, vel quod sit forma realis absoluta. Si ponatur, non potest evidenter improbari: quaedam enim sunt satis rationabiliter concedenda de characterem si ponatur esse utpote quod est forma spirituali impressa à Deo cuicumque suscipienti Sacramentum non iterabile; & quod ex institutione divina efficaciter significat gratiam illius Sacramenti; & quod disponat ad eam, quia est in eodem susceptivo & ab eodem agente, & forma prior & imperfectior; & quod sit indelebilis, cum non habeat causam demeritoriam corruptivam; & quod sit signum memorativum respectu susceptionis Sacramenti, quae praterijt; & signum configurativum, id est, signans obligationem animae ad Christum. Quod etiam sit forma assimilativa alteri suscipienti Sacramentum, & ab eo distinctiva, qui non suscipit.

Hæc omnia, quae videntur rationabiliter concedenda de characterem, si ponatur forma realis absoluta, possunt salvari, si ponatur respectus realis per modum praedictum, sicut si est forma

113.
An character sit relatio realis, vel forma realis absoluta, problematice disputat Scotus.

Sect. 4. De Causa & effectu Sacram. Concl. 8. 93

forma absoluta realis. Si autem ponatur respectus realis, dictum est prius, qualiter ista salvabuntur, qualis respectus sit, quia extrinsecus adveniens. Et addit: Sed si ponatur forma absoluta, necesse est dicere, quod pertineat ad genus qualitatis.

**Cul falsò à Vsq. impo-
nitur ten-
entia de re-
latione ra-
tionis.**
Ista falsus, ut cuilibet æquo ac benigno lectori constare possit. Primò, quàm falsò, ne dicam injultè, Valq. 3. parte disp. 134. cap. 2. imponat Scotò, quòd dixerit, characterem esse relationem rationis. Pro veris non vera loqui turpissima res est. Secundò, quàm temerarij fiat, qui ob hoc Scotum temeritatis notant. Tertio, ut appareat Doctorem minime tenere, esse respectum realem, sed tantùm hoc posse defendi, probabilius tamen poni formam absolutam; cumque istud postremo loco defendat, & ipse tuam sententiam ultimo loco solvat adferre, colligitur eum potius inclinasse in nostram conclusionem, quam proinde etiam communiter tenent Scotista, ut videre est in scholio Hugonis ante n. 13 supra citatum.

**1ª formam
realem ab-
solutam
magis incli-
nat Scotus;**
Et certè Scotus pulcherrimè ostendit probabilitatem sententiæ assertentis esse relationem extrinsecus advenientem, eo quòd optimè huic relationi conveniant omnia, quæ characteri à Doctore tribui solent: & præsertim, quòd character sit quoddam signum spirituale; signum etenim formaliter ac essentialiter est relatio; cum tamen, si character ponatur esse quid absolutum, non possit dici signum, nisi denominativè.

**114.
Nec dicitur
Lugo,**
Respondet facilè Cardinalis Lugo disp. 6. sect. 2. n. 25. non constitui omne signum per relationem prædicamentalem. Sed replico eadem facilitate, Doctorem nostrum non asserere characterem esse relationem prædicamentalem, hoc est, prædicamenti Ad aliquid; sed extrinsecus advenientem, realiter distinctam à voluntate sive anima, in qua tanquàm fundamento per actionem realem immediatè ad se terminatam imprimatur, ad eum modum, quo præsentia localis sive ubi, quod est respectus extrinsecus adveniens juxta eundem, producit in corpore quod localiter movetur.

**Nec Doctòr
Angelicus.**
Solvit etiam ibidem, & solitè subtilitate demonstrat à numero 3. usque ad 13, parvi esse momenti omnia argumenta, quibus Doctòr Angelicus, & modò recentiores probant esse qualitatem seu formam absolutam, & non relationem.

**115.
Probatio
Conclusio-
nis prima
ex perfe-
ctione for-
mæ absolu-
te.**
Cæterùm quoniam amplectimur sententiam communem, accedo ad ejus probationes, quarum ista facilè princeps: Forma realis absoluta est multò perfectior, quàm

relationes etiam extrinsecus advenientes ergo character aptius asseritur forma realis absoluta, quandoquidem sit effectus, quem certa Sacramenta per quamdam prærogativam habent præ cæteris.

Argumentor secundò, & ostendo characterem non esse relationem realem; quia vel esset relatio realis transcendens, vel relatio realis prædicamentalis, vel denique relatio realis ex numero earum, quas Doctòr noster vocat extrinsecus advenientes; nulla istarum est; ergo &c. Probo minorem pro prima parte; quia character nulli subjecto necessariò inest, sicut relatio transcendentalis, quæ comitatur essentiam rei, & ab ea realiter est indistincta.

Equidem hæc ratione posset dici relatio transcendentalis, quia in ipsi essentia characteris imbibitus sit quidam ordo seu respectus tum ad operationes, ad quas vel recipientes vel exercendas destinatur subjectum; tum ad auxilia, quæ debentur ratione Sacramenti; tum ad Christum, cujus characterem accipit homo tanquam servus, miles vel minister; non quòd character, v.g. baptismalis, faciat hominem formaliter servum; sed potius, quia designat eum, qui est servus vel domesticus Christi, sicut servus in humanis designatur signo aliquo in facie impresso, cum antea per venditionem v.g. formaliter sit factus servus; & ita in præsentem homo fit domesticus Christi per Sacramentum Baptismi, Miles per Confirmationem, Præfectus per Ordinem: porro character imprimatur animæ ad notificandam hujusmodi conditionem.

Secunda pars minoris per se clarior est, quàm ut indigeat aliqua elucidatione: sic quippe character supponeret speciale fundamentum intrinsecum ipsi homini superadditum, à quo necessariò resularet seclusa omni actione particulariter ad se terminatà, quod liquet esse falsissimum. Deinde relatio prædicamentalis necessariò postulat terminum actu existentem; character aliquando habuit terminum non existentem, v.g. in triduo mortis Christi, quando Christus non erat.

Nec denique est relatio realis ex numero earum, quas Doctòr Subtilis vocat extrinsecus advenientes: nam tamen ex actione sacramentali, quæ homo baptizatur, confirmatur, ordinatur, maneat in homine quædam relatio extrinsecus adveniens, juxta doctrinam Scoti de relationibus extrinsecus advenientibus; hæc tamen relatio non potest dici character: siquidem etiam ex actione aliorum Sacramentorum maneat in homine similis relatio, quæ tamen non est character.

M 3 character.

**116.
Probatio
secunda ab
enumeratione
formarum re-
lativarum.**

**Quæ ratio
ne posset
dici relatio
transcenden-
talis.**

117.

**118.
Non est re-
latio realis
extrinsecus
adveniens.**

**Licet ex
actione Sa-
cramentali
maneat in
homine
quædam re-
latio extrin-
secus adve-
niens.**

character. Probatur: quia illa relatio, quæ manet ex applicatione Baptismi, Confirmationis & Ordinis, non est aliud quàm denominatio baptizati, confirmati & ordinati; atqui similis relatio seu denominatio nutriti, absoluti, sanati, conjugati manet ex applicatione Eucharistia, Pœnitentiæ, Extremæ Unctionis & Matrimonij, quæ tamen non est character; ergo &c.

Probatur consequentia: quia si relatio baptizati v. g. esset potius character, quàm relatio nutriti; id esset, vel quia illa relatio est indelebilis, hæc autem delebilis: quod dici nequit, quia etiam relatio nutriti ex præterita nutritione resultat indelebilis, cum ad præteritum non detur potentia; vel quia relatio baptizati est signum specialis gradus seu dignitatis in Ecclesia, non autem relatio nutriti, absoluti &c. at neque hoc sufficit, quia hæc differentia est tantum moralis, non physica; quod enim aliquod accidens significet dignitatem, pendet solum ex beneplacito instituentis, non autem ex natura rei, quæ ad significandum imponitur: ergo ratio signi non constituit speciale genus entis accidentalis, quod non etiam imprimatur per alia Sacramenta. Itaque character non potest consistere in sola relatione, sed debet esse accidens absolutum, quare non imprimatur per alia Sacramenta.

Scotus.

Respondet Scotus supra q. 10. n. 9. Quod ratio nihil probat, nisi quod character non est quicumque relatio ad actionem, vel passionem Sacramenti: sicut si esset forma absoluta, non esset quicumque absoluta, quia in alijs Sacramentis secundum aliquos imprimatur aliqua forma absoluta, sed non character. Et propter hoc (prosequitur) potest dici, quod in quolibet alio Sacramento imprimatur aliqua relatio manens post actum: character autem si est relatio, manet post actum suscepti Baptismi, imo semper.

Illia tamen ex mente Scoti non est character.

Unde ex mente ejusdem, character si est relatio realis, non est denominatio illa extrinseca baptizati, confirmati, ordinati; sed specialis quidam respectus extrinsecus adveniens ipsi animæ, causatus à Deo immediate in susceptione Sacramenti initerabilis, denotans certum gradum dignitatis in Ecclesia, & suo modo disponens ad gratiam in eodem, vel alio Sacramento recipiendam. Sanè non video, quin talis respectus realis sit possibilis.

119. Probatio tertia ab exclusione relationis rationis contra Durandum.

Argumentor tertio, & declaro characterem non esse relationem rationis, quidquid reclamet Durandus 4. dist. 4. quæst. 1. dicens: Cum igitur character sit id, in quo

homo efficitur minister Sacramentorum vel susceptivus eorum, patet quod character non est nisi relatio rationis ex ordinatione vel passionem divina. Et istud convenientius; cum enim scriptum sit Eccli. 24. Qui elucidant me, vitam æternam habebunt, ad ea quæ sunt fidei, cum sint satis obscura de se, non est conveniens adducere vias obscuras, & quæ plus habent obscuritatis & difficultatis, quàm principale propositum. Hæc ille.

A qua sententia (inquit Vasq. supra) non longè abest Scotus in 4. dist. 6. q. 10. ubi postquam in §. Contra illud, latè impugnavit sententiam, quæ affirmat characterem esse qualitatem absolutam, & rationes ejus dissolvit; in fine illius tandem concludit, characterem tantummodò esse quemdam respectum extrinsecum advenientem ipsi animæ, effectum proximè à Deo in ipsa Sacramenti administratione, atque hæc ratione rectè omnia constare, quæ à Theologis tribuuntur characteri, neque ad id opus esse, ut asseramus characterem esse qualitatem aut entitatem aliquam absolutam.

Concludit planè id posse dici, & non dubito quin probabiliter. Sed audiamus ridiculam & impertinentissimam consequentiam Vasquesij: Quocirca (inquit) qui putant Scotum dixisse, characterem esse relationem realem intrinsecam animæ, falluntur; ex quo apparet aut ipsos non legisse Scotum, aut sententiam ejus non satis intellexisse.

Liceat hinc mihi usurpare dictum Apostoli Rom. 2. v. 1. Propter quod inexcusabilis es homo omnis qui iudicas. In quo enim iudicas alterum, teipsum condemnas: eadem enim agis que iudicas. Hercule si unquam, hoc sanè loco ostendit Vasq. se vel non legisse Scotum, aut sententiam ejus non satis intellexisse.

Queritis demonstrationem ejus quod dico? legite verba, quæ supra in principio conclusionis ex Doctore nostro recitavi, & festinè invenietis. Immo ex ipsis verbis Vasquesij mox relatis ostendo: Concludit (inquit) characterem esse tantummodò quemdam respectum extrinsecum advenientem ipsi animæ. Quid tum? Ergo non est relatio realis intrinseca animæ. Qualis consequentia! Præsentia localis secundum Scotum tantummodò est respectus extrinsecus adveniens corpori: ergo non est relatio realis intrinseca corpori. Ubi Scotus quæso, vel aliquis Scotista sic argumentatur?

Immo è contra in principijs nostris inferri debet: ergo est relatio realis intrinseca corpori;

Cujus sententia Scotum patrem facit, sed falsissime, Vasquesius.

120.

Rom. 2.

quod ostenditur, etiam ex ipso Vasquesio, primo.

corpori; non enim Scotus dicuntur sex ultima prædicamenta relationes extrinsecus advenientes, eo quod sint entia rationis, aut certè realia nulli subiecto intrinsecè inexistentia; sed quoniam non consequuntur necessariò extrema etiam ambo simul in actu posita, sicuti relatio intrinsecus adveniens necessariò resultat posito fundamento & termino. Ita 4. dist. 13. q. 1. n. 9. ibi: Ille dicatur respectus intrinsecus adveniens, qui necessariò consequitur ambo extrema in actu posita, vel (quod idem est) necessariò consequitur suum fundamentum termino non excluso, sed posito. Extrinsecus autem est, qui non consequitur necessariò extrema etiam ambo simul in actu posita.

Et ideo (secundùm eundem) produci- tur per actionem immediatè & contingenter ad ipsum terminatum; quia licet Philo- sophus 5. Physicorum neget motum esse (verba ejus sunt 4. dist. 6. q. 10. n. 4.) in ad aliquid, prout ad genus ad aliquid per- tinent relationes intrinsecus advenientes; non negat tamen motum vel mutationem esse in ad aliquid extrinsecus adveniens; immò concedit. Concedit enim in genere Vbi esse motum proprie, & tamen Vbi non est nisi respectus quidam cor- poris circumscriptibentis ad locatum, vel locati ad corpus circumscriptibens. Ecce quàm profun- dè Vasquez intellexerit mentem Docto- ris Subtilis!

Quidni (inquis) intellexerit? Fatetur siquidem Scotum docere, characterem effi- ci proximè à Deo. Fatetur omninò, & vel sic magis manifestans suam inscitiam. An fortè dixeris hanc legitimam consequen- tiam: Deus proximè efficit in consecra- tione panis & vini præsentiam corporis & sanguinis Christi sub speciebus: ergo hæc præsentia est ens rationis? Nec ipse Vasquez eam concederet. Quomodò ergo rectè sequitur: Scotus dicit characterem proximè effici à Deo in administratione Sacramenti: ergo dicit esse ens rationis? Potiùs oppositum inferre debuisset: ergo docet esse ens reale.

Unde sic exordior impugnationem Du- randi, à cuius opinione Scotus longissimè absuit: Concil. Florent. & Conc. Trid. propriè sunt intelligenda, nisi aliquid ob- stet: docent autem characterem esse signum aliquod spirituale & indelebile in anima impressum, utique à Deo: ergo minime est ens rationis.

Existimas enim quia Deus fingit entia rationis? Absit à nobis ut Deum dicamus aliter concipere rem, quàm à parte rei est. Disputant quidem Scotistæ inter se, an eorum Magister aliquando docuerit Deum

posse efficere entia rationis, aliquibus asse- rentibus; alijs negantibus. Sed quid inde? Esto docuerit, saltem dubitative, quod ne- mo potest negare; qui legit ipsum 1. dist. 30. in fine, ubi sic habet: Sicut in æternita- te Deus comparat voluntatem suam, ut creati- vam ad animam Antichristi, ut possibilem pro aliquo tempore, ita comparat in æternitate vo- luntatem suam, ut creativam, ad animam Anti- christi, ut actualiter existentem pro illo nunc, pro quo vult creare illam animam. Et ista qui- dem sunt due relationes rationis sicut duo extre- ma, sed utraque æterna, licet non pro æterno. Esto (inquam) sit ita: nunquid etiam aliquando asseruit ista entia rationis esse respectus extrinsecus advenientes? aut cau- sari à Deo in tempore, nec simpliciter cau- sari seu effici, sed imprimi? Certè ly imprimere, quo utuntur Concilia supra, & læ- pissimè Scotus, probans characterem solùm esse relationem extrinsecus advenientem; videtur omninò significare actionem ali- quam physicam & realem; ac per conse- quens terminum seu effectum physicum & realem.

Præterea, quomodò homo signatur per ens rationis, quod nihil est? Quomodò illa relatio rationis seu denominatio extrinseca potest esse signum, quo unus præ alio de- putatur ad factas actiones; cum nihil ponat in homine, nec sit in se cognoscibilis, sed tantùm per id, ad quod dicit respectum, hoc est, per Sacramentum præteritum? Pro- fectò sic character non erit signum Sacra- menti præteriti, sed magis ipsum Sacra- mentum præteritum, signum caracte- ris.

Interrogo rursum; quomodò potest ens rationis dici indelebile, cum tantùm existat per intellectus fictionem, quæ facillimè evanescit? Denique quid fuit opus Eccle- siæ definitione, si character solùm est re- latio rationis? quis enim hereticorum nega- ret ex præterita susceptione Baptismi, Con- firmationis & Ordinis resultare hujusmodi denominationem? Imo quis Catholicorum negabit similem non resultare ex suscepio- ne cuiusvis Sacramenti? Et tamen constat non omnia Sacramenta imprimere caracte- rem, licet per Matrimonium v. g. depu- tetur quis ad multiplicationem prolium Ecclesiæ, & accipiat speciale jus ad haben- da auxilia divina in ordine ad statum conjugalem.

Nec dici potest, hereticos solùm dam- natos esse, quia negaverunt characterem indelebilem; quippe (ut supra dixi) relatio omnium Sacramentorum est indelebilis, & exceptis Anabaptistis alijs asserunt Baptif- mum

Scotus

Ex ratione

122.

Quo sensu
sunt dam-
nati here-
tici.

123.

num sine sacrilegio iterari non posse.

His accedit, quod eadem facilitate liceret interpretari Concilium Trident. quando definit sess. 6. c. 7. iustitiam inhærentem nobis infundi, de simili denominatione & favore seu deputatione, quâ Dei seu Christi iustitia nobis imputetur, quod ab omnibus habetur hæreticum, aut saltem hæresi proximum, ut traditur in materia de Justificatione. Quapropter sententia Durandi videtur esse contra mentem Conciliorum, si non omnino clarè expressam, quin ab hæresi possit excusari, prout multi eam excusant; saltem rationabiliter præsumptam: aliàs enim non esset minus probabilis, sicut ab omnibus vocatur; quippe seclusâ auctoritate Ecclesiæ, nihil cogit asserere formam illam physicam, quam non ponimus in Doctore, Prætorè & alijs; sed sufficeret entitas moralis, sicut etiam in Clerico primæ Tonsuræ.

124.
Qualiter ad
argumenta
pro conclu-
sione allata
posset ref-
ponderi.

Et verò ad argumenta, in contrarium jam allata, posset quis respondere. Ad primum, illud ens rationis abundantissimè refutatur hoc ipso, quo Deus decrevit neminem valide suscipere vel conficere Sacramenta, nisi qui baptizatus vel ordinatus fuerit, & nemini regulariter atque ex opere operato conferre auxilia specialia ad professionem fidei, nisi fuerit confirmatus: sicut ex hoc, quod Deus voluerit Davidem regere populum suum in temporalibus, dicitur illi contulisse dignitatem regiam; & quemadmodum ex simili deputatione ad certos actus dicitur alicui conferri Doctoratus: atque (ut utar exemplo Durandi supra) sicuti nummus ex institutione humana per solam relationem rationis accipit rationem pretij. Quod autem additur *ly imprimere*, significare actionem realem, posset negari, & dici solum importare majorem firmitatem.

Ad secundum & tertium, patet per entitatem illam moralem dici quempiam signari, & tanquam per signum ab alijs distingui; sicut Doctoratus est signum distinctivum à cæteris, licet secundum se præcisè non sit cognoscibilis, utpote ens rationis, sed solum per aliquod insigne, v. g. quod Doctores gestant; vel per actus, quibus Doctoratus fuit collatus; & sic character etiam cognosci potest mediante Sacramento, per quod confertur.

Confirmatur ex Scoto & Magistro supra citatis conclusione 5, qui dicunt etiam ipsi in Sacramento Baptismi dici posse signaculum & characterem; & tamen à Sacramento præcisè non denominatur homo signatus, nisi extrinsecè.

Ad quartum, dicitur illam potestatem moralem, seu characterem esse indelebilem, quia à nullo homine potest auferri, vel impediri quò minus validè exeat in actum.

Neque magis difficile erit respondere ad ultimum argumentum, si (quod verissimum est) consideremus hæreticos (ut refert Bellarminus & alij qui tractant de controversijs in materia Sacramentorum, & ex ijs Vasq; supra) non solum negare Confirmationem & Ordinem esse Sacramenta, sed etiam dicere per Ordinem nullam conferri potestatem ad Sacramenta conficienda; imò Sacerdotem posse fieri laicum, adeoque Sacerdotium non esse indelebile, sed esse instar Doctoratus v. g. vel alterius dignitatis amissibilis.

Et quamvis admittant Baptismum esse Sacramentum: non tamen in sensu Catholicorum; sed solum, quia est signum ad fidem in nobis excitandam, aut signaculum iustitiæ per fidem acquisitæ, ut retuli & refutavi in præambulo primæ sectionis; & sect. 4. conclus. 1. Porro longè aliter sentit Durandus; non enim tantum admittit Ordinem ac Confirmationem esse vera Sacramenta, sed etiam docuit per Baptismum ac Ordinem acquiri potestatem validè suscipiendi ac conficiendi Sacramenta indelebilem, & quæ à nullo homine impediri possit; & similiter per Confirmationem conferri dignitatem militiæ Christianæ; seu potestatem & auxilia ad defendendam ac profitendam fidem. Solum itaque contendit eam non consistere in aliqua forma physica & reali, sed in quodam ente morali, quod ipse vocat & reverà est ens rationis; quamvis nos contendamus illud ens morale annexum esse enti cuidam physico, quod vocamus characterem. Non ergo sententia Durandi coincidit cum sententia hæreticorum.

Ad illud quod adijciebatur: ratio disparitatis assignatur ex diversitate errorum, qui in supradictis definitionibus Tridentini condemnantur; cum enim hæretici assererent nullam homini intrinsecam esse iustitiam, sed homines tantum esse justos per fidem specialem; quia nimirum si crederent firmiter Christum sufficienter pro nobis satisfecisse, & nos per ejus merita justos esse, Christi iustitia seu Dei eis imputaretur, & peccata non imputarentur; Concilium definiens nobis infundi iustitiam seu gratiam sanctificantem, & quidem unicuique propriam, non potuit intelligi de sola imputatione externa; alioquin nihil diceret contrarium opinioni hære-

Quomodo
sententia
Durandi
non coinci-
dat cum hæ-
reticorum.

125.

Sect. 4. De Causa. & effectu Sacram. Concl. 8. 97

hæreticorum. Cùm autem definit nobis per Sacramenta quædam imprimi characterem indelebilem, sufficienter condemnat hæreticos, etsi solum intelligatur loqui de dignitate morali, quam hæretici negant. Et fortè ideo non facit mentionem de aliqua entitate reali physica, quia hæc erat controversa inter Doctores Catholicos.

Hucusque pro opinione Durandi, quam proinde non censemus dignam aliquâ graviore censurâ, sed solum esse minus probabilem.

126. *Trident.* Quin etiam alicui videri posset, ipsi favore Concilium Trident. sess. 5. in decreto de peccato originali n. 3. dicens: *Si quis Ada peccatum, quod origine unum est, & propagate, non imitatione transfusum omnibus, inest unicuique proprium &c.* Quâ putas inexistentiâ? utique morali tantum; quippe secundum communiorum Theologorum sententiam, peccatum originale nihil aliud est, quam nostrum in Adamo peccatum actuale morali existentia in nobis à natura manens; ergo nec impressio characteris necessariò intelligi debet de impressione physica.

Confirmatur: quia Rex dicitur accipere seu recipere potestatem à Deo vel Republica; potestatem (inquam) non physicam, sed moralem; ergo similiter posset intelligi recipi & imprimi character non physicus, sed moralis.

Non favet Durando Trid. in decreto de peccato originali.

127. *Gen. 1.* Respondeo negandò consequentiam: quia significatio verborum debet colligi ex subiecta materia, quæ si fuerit talis, ut non sit capax nisi significationis translative vel analogicæ, in ea debent intelligi verba simpliciter prolata; ut cùm dicitur Genesis 1. v. 2. *Tenebra erant super faciem abyssi; ly erant accipi debet in sensu analogico de existentia impropria; quia tenebra; utpote privatio luminis, non sunt capaces propriæ existentie.* Quando verò materia est capax propriæ significationis, verba simpliciter prolata accipienda sunt in sensu proprio, nisi aliquid obstat.

Ad propositum: constat peccatum originale, item potestatem regiam solum esse entia moralia. Quando ergo dicuntur alicui inesse aut inexistere, debet id necessariò intelligi de inexistentiâ morali; quia ens morale incapax est inhesionis physicæ: at verus & proprius character est signum aliquod physicum & reale, adeoque capax physicæ impressionis. Igitur verba Conciliorum simpliciter prolata intelligi debent de physico characterè, ejuâque physica impressione; sicut quando dicitur anima in purgatorio vel in inferno pati dolorem, non

intelligimus de dolore morali, sed physico, quia materia subiecta est capax propriæ significationis.

Itaque colligendo & quasi in synopsi totam doctrinam ob oculos proponendo, censeo characterem esse ens physicum, spirituale, impressum à Deo immediatè in susceptione Sacramenti, quò anima signatur, immò & perficitur, non tantum moraliter, verum etiam physicè, quemadmodum per alias virtutes tum naturales, tum supernaturales: cumque forma absoluta ex genere suo sit multò perfectior quàm quæcumque relatio, perfluit in conclusionem, quæ nunquam displicuit Doctori Subtili, esto resolutivè tenuerit ut problema, characterem esse formam absolutam vel relationem realem extrinsecam. Et quoniam non designavit speciem relationis in qua collocanda esset, dico reduci posse ad prædicamentum passionis, tanquam respectus tranmutati ad tranmutans: puta Filij familias ad Patrem, Militis ad Ducem, Præfecti ad Imperatorem.

Profectò vel ex hoc solo satis liquet Doctorem nostrum probabiliorè existimasse sententiam communem, quæ affirmat characterem esse formam absolutam. Etenim genus ejus & speciem discretis verbis explicat 4. dist. 6. q. 10. n. 13. dicens: *Sed si ponatur forma absoluta, necesse est dicere, quod pertineat ad genus qualitatis.* Et n. 15. ibi: *Respondeo, quod si ponatur accidens absolutum, potest poni in secunda specie qualitatis, vel etiam in prima; nec alterum istorum potest evidenter improbari.* Hinc erit

CONCLUSIO IX.

Character est qualitas, & quidem tertiæ speciei si sequamur hodiernam divisionem; secundæ verò vel primæ, si Aristotelicam.

128. **P**rima pars probatur à sufficienti enumeratione; siquidem nec est substantia, nec quantitas, ut patet ex definitionibus Conciliorum, quæ dicunt characterem inherere animæ, adeoque indicant esse accidens spirituale, sicut subiectum cui inheret: nec est relatio prædicamentalis, vel extrinsecus adveniens, qualia sunt sex ultima prædicamenta; ergo est qualitas.

129. Pro intellectu secundæ & tertiæ partis, suppono ex Philosophia, recentiore Philosophos in prima specie qualitatis constitutere

N omnes

127.

Scimus

128.

Probatio primæ partis à sufficienti enumeratione.

129.

Notanda moderna qualitas divisione.